

ДѢЛО

Выходить во Львѣвъ що Вторника, Четверга и Суботы (крѣмъ рускихъ святъ) о 5-ой год. поп. Литер. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушъ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца. Редакція „Администрація“ по 44 уллиця Галицка. Рукописи вертаються лишь на попереднє застереженнє. Оголошеня принимаються по цѣнѣ 6 кр. бѣгъ одной строчки печатной, въ рубр. „Надбелане“ по 20 кр. а. в. Рекламы не печатаются вольны отъ порта. Предплату и инсераты принимаютъ: У Львѣвъ Администрація „Дѣла“. У Вѣдн Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; M. Dukes, Riemergasse 13; Heinrich Schalek, Wollzeile 12; G. L. Daube & Co., Singerstrasse 11 a; Rudolf Mosse; Moritz Stern, Wollzeile 22; F. A. Richter, Nibelungengasse 4. Въ Франкфуртѣ M. Haasenstein & Vogler, E. L. Daube & Co. Въ Гамбургѣ Valentin & Co., Koenigsstrasse 36. Въ Парижѣ Agence Havas. Въ Россіи Редакція „Кіевской Старини“ въ Кіевѣ и почтовой урядѣ.

Предплату на „Дѣло“ для Австріи: для Россіи: въ цѣлый рѣкъ . . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . . 12 рубл. на пѣвъ року . . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 рубл. на четверть року . . . 3 зр. на четверть року . . . 3 рубл. съ дод. „Библиотеки“: съ дод. „Библиотеки“: на цѣлый рѣкъ . . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . . 16 рубл. на пѣвъ року . . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 рубл. на четверть року . . . 4 зр. на четверть року . . . 4 рубл. на самѣ додатокъ: на самѣ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . . . 5 зр. на цѣлый рѣкъ . . . 5 рубл. на пѣвъ року . . . 2 50 на пѣвъ року . . . 2 50 р. Для Заграничь, окрѣмъ Россіи: на цѣлый рѣкъ . . . 15 зр. на пѣвъ року . . . 7 50 зр. на четверть року . . . 3 75 зр. съ дод. „Библиотеки“: на самѣ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . . . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . . 6 зр. Поодинокѣ число коштуе 12 кр. а. в.

Запросины до предплаты на рѣкъ 1885.

Съ днемъ 1 (13) Сѣчня 1885 розпочали мы шестой рѣкъ издавництва „Дѣла“. Условія предплаты поданы повыше.

Предплату просимо отнвити якъ найскорше, понеже якъ „Дѣло“ такъ и „Библиотека найзнам. повѣстей“ печатаемо лише въ обмеженѣ числѣ, такъ що пѣзніше зголосившійся могли-бы початковухъ чиселъ не дѣстати.

Новый предплатники „Библиотеки найзнам. повѣстей“ дѣстануть початокъ повѣсти: „Батько Горіо“ (8 аркушѣвъ) даромъ.

Для добротности П. Т. Предплатниківъ „Библиотеки найзнам. повѣстей“ постаралася Администрація „Дѣла“ о готовій окладникѣ (цѣль въ полотно съ вытисками и съ вызолоченымъ ваголовкомъ на хрѣбтѣ) для поодинокихъ повѣстей, котры П. Т. Предплатники, почавши отъ повѣсти „Батько Горіо“, за малую доплату (25 кр. отъ одной повѣсти) будутъ могли дѣставати, але пѣдъ условіемъ, що найменше 100 предплатниківъ зголосится съ такимъ жадаваннємъ. За вправленнє книжки жадае тутешный переплетчикъ 15 кр. Если-бы минимальное число 100 не зголосилося, въ такѣмъ случаю присланъ 25 кр. дѣчясается до дальшой предплаты. Доплату на окладникѣ до повѣсти „Батько Горіо“ належить прислати найдальше до 1 (13) лютого 1885, а до дальшихъ повѣстей все съ присылкою первой части предплаты.

Предплату слѣдѣе пересылати (найгоднѣйше переказомъ почтовымъ) до „Администраціи Дѣла у Львѣвъ“.

При письменнѣмъ замовленію „Дѣла“ або „Библиотеки“ просимо все точно подати адресу замовляющего, часть, до якого мае часописъ посылатися, и часть сплаты належной предплаты.

Рѣвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатниківъ, у котрыхъ маемо ще залежности, чтобы чимъ скорше ихъ надѣслали, бо съ концемъ року редакція муситъ вырѣзнати всѣ свои рахунки.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ можна предплатувати литературно-научковый журналъ „Кіевская Старина“. Предплату — лишь цѣлорѣчна — выносить 15 зр. а. в.

Редакція и Администрація „Дѣла“ ул. Галицка ч. 44.

Поглядъ на рѣкъ 1884.

IV.

Схарактеризувавши зъ попереднѣмъ роздѣлѣ дѣяльнѣсть нашей интеллигенціи мѣжь сельскимъ и мѣскимъ народомъ рускимъ, нынѣ

хочемо ще кинути окомъ на дѣяльнѣсть нашей интеллигенціи въ 1884 роцѣ для своей власной консолидаціи. И въ томѣ направлено минувший рѣкъ лишивъ по собѣ неодинокъ дуже отраднѣй фактъ.

Заразъ съ початкомъ 1884 року руске духовенство цѣлою Галичины збѣралося до Львова на парады въ справѣ получения своего матеріальнаго быту и выбрало депутацію до Вѣдн, котра вебавомъ сповнила вложену на неи задачу и майже о цѣлый рѣкъ выпередила другі дїецеции, котры, якъ мы недавно доносили, доперва въ послѣднѣмъ часѣ внесли петицію съ своими жадами въ дѣлѣ получения конгруи. Руске духовенство выступило на томѣ зѣзды достойно и патриотично, ухиливши предложену їи сервилитичну адресу до папы, въ котрой було представлено, що духовенство наше мало-бы бути готовымъ отрицатися рускихъ газетъ, отрѣкаться майна, родины, правъ своихъ и народности за-для уни. О кѣлька мѣсяцѣвъ пѣзніше духовенство львѣвской архіепархіи высладо зновъ своихъ отпоручниковъ на зѣзды до Львова, котрыи мы своего часу схарактеризували яко обявъ першихъ автономичныхъ рухѣвъ нашего духовенства. Бажати-бы лишь въ интересѣ руской церкви, чтобы тїи автономичной рухи духовенства нашего проявлялися якъ найчастѣйше и змагалися въ силу. Въ нынѣшній порѣ, коли духовенство наше и церковъ руска мають стѣлько явныхъ и причаєныхъ вороговъ, духовенство руске потребуе консолидаціи своихъ силъ и строгого управильнєня своихъ внутрѣшнихъ отношенъ. Мірска-жь интеллигенція, мѣщанинъ и селяннѣвъ нашъ, все прїйдутъ въ помѣчь своему духовенству, допоможутъ ему въ его змаганняхъ, ба, що бѣльше, зроблять въ спѣльнѣмъ интересѣ и то, до чого духовенство взятися не може, а що его болитъ коли не бѣльше, то такъ само, якъ мірскихъ Русинѣвъ. Такъ мірскі Русины мѣста Львова устроили минушого року вѣче противъ-езуитске у Львѣвъ, котрото результатомъ бувъ выбѣръ депутаціи.

Минушого року отбувся першій зѣзды членѣвъ руского товариства педагогичнаго въ Станиславѣвъ. Зѣзды той отбувся поважно и достойно. Бѣсѣды и резолюціи нашихъ педагогѣвъ отзначалися зъ одной стороны прихильностею до просвѣты шкѣльной, а зъ другой стороны руско-національнѣмъ патриотизмомъ. Зѣзды сей доказавъ всему рускому учительству въ краю, що оно не потребуе и дальше бути понижуванымъ комѣрникомъ въ польскѣмъ товариствѣ педагогичнѣмъ, але есть

въ силѣ мати и удержувати свое питоме товариство съ народною програмою, съ благородными задачами пресвѣтными.

Руска молодежь академична першій разъ подчасъ вакацій минушого року доказала многоважного, патриотичнаго дѣла — отбула вадрѣвку по нашѣмъ Подгѣрью. Такіи вандрѣвки чешкихъ студентѣвъ мають свою окрежу карту въ исторіи новѣйшого руху національного въ Чехахъ. И вандрѣвку нашихъ студентѣвъ годно оцѣнили Русь галицка, заохочуючи ихъ тымъ до подобныхъ подвиговъ на будущее. Вандрѣвники-студенты сповнили свою задачу безъ докору. Куды проходили, всюды було чути ихъ спѣвъ на хорахъ церковей, ихъ отчиты и патриотичныи промовы въ сельскихъ читальняхъ, концертной хоры и декламации на вечеркахъ по бѣльшихъ мѣстахъ. Наконецъ устроили они и вѣче свое въ Коломыи, на котромъ ухвалили резолюціи въ оборонѣ руского языка.

Конецъ 1884 року принѣсъ намъ руске товариство жѣночѣ въ Станиславѣвъ. Цѣль того товариства, звѣстна нашимъ читателямъ, стрѣтила въ цѣльмъ краю одинъ одушевленный оплескъ, котрый и выразился въ множествѣ телеграмъ привѣтныхъ. Мы можемо лишь бажати, чтобы тое молоде товариство якъ найшидше зросло въ силу и сповняло по цѣльмъ краю высоку задачу — образована и патриотичнаго ведєна нашего жѣноцтва.

Пѣдъ конецъ звернемо увагу ще на одинъ дуже отраднѣй фактъ, що проявился въ минушѣмъ роцѣ середъ нашей интеллигенціи. Маемо на гадѣ тїи численныи вечера концертной и забавной, якѣ были устроюваны по бѣльшихъ мѣстахъ нашихъ. Провѣдъ давѣтъ Львѣвъ, потому слѣдували Тернопѣль съ своею „Рускою Бѣсѣдою“, а дальше Станиславѣвъ, Стрый и Бережаны. Вечера всюды гарно удавалися, а то также свѣдчитъ о поступѣ въ нашѣмъ народѣмъ розвою.

До чого то доведе!?

Нема бѣльшого лиха для организму суспѣльного, якъ коли низшій органы властей не повинуются своей высшій власти а чинятъ що-небудь на перекѣръ еи воли и еи интенціямъ. Тымъ они не тѣлько що самѣ тратять на повазѣ у суспѣльности, котра отъ нихъ жадае справедливости и сповнюваня того, що высша власть высказуе яко добре и справедливѣ, — але ще посередно шкодять повазѣ высшій власти, бо своимъ поступованнємъ немов-бы показували, що для нихъ воля и ин-

тенціи высшій власти не суть мѣрдоайными або що высша власть не мае силы свою волю имѣ наложить яко обовязокъ.

Тую увагу насунувъ намъ характеристичный фактъ накидуваня ц. к. старостами и инспекторами по цѣльмъ краю польскѣмъ „Szkolny“ для рускихъ шкѣлъ за громадскі грошѣ. Мимо заявленя п. намѣстника въ соймѣ, що такѣе постунованнє було-бы неправнѣ, пп. ц. к. старосты, пѣдвладнѣй Его Ексц. п-у Залескому, не уважали на его публичнѣ высказаннє въ соймѣ, а такѣе понакидали рускимъ школамъ польску газету, наражуючи громады на непродуктивный выдатки.

Чи не пошкодили они тымъ своей повазѣ середъ суспѣльности, а посередно и повазѣ высшій власти, — о томѣ лишаемо судѣ каждому здоровѣ-мыслящему чоловѣку.

На всякій способъ рѣчь се дуже характеристична, що, де йде о колонизацію Руси, тамъ низшій органы политичной власти не поступаютъ послѣ интенціи высшій власти, бо власти краевой, п. намѣстника.

До чого то доведе?

ДОПИСИ.

Зъ Кієва.

(Смерть Александра Кистяковского.) Не минуло ще й року, якъ мы хоронили щирого Украинца и народолюбца, чоловѣка науки, Павла Чубинского, а втора люта смерть знову выхопила зъ-середъ насъ работника на наукѣ, Александра Кистяковского, профессора кіевского университета на кафедрѣ карнаго права.

Кистяковский бувъ поповичѣмъ, родомъ зъ осеницкого повѣта въ Черниговщинѣ. Родився 14 (26) марта 1833 року. Першу освѣту, яко поповичѣ одержавъ днѣ въ Черниговѣ въ духовной семинаріи, але не пѣйшовъ на священника, а въ 1853 роцѣ вступивъ на правничій факультетъ кіевского университета. Тодѣ въ Кіевѣ житѣе было тяжке (хочъ трохи може инѣ, якъ теперѣ). За якѣсь необережнѣе слово Кистяковского выключили зъ университета и примусили ити на учителя повѣтского училища въ глухе, невѣличке мѣстечко Ковелецъ въ Черниговщинѣ. На щастѣе яко не довго стояла надъ Кистяковскимъ отеса кара и въ 1857 р. дозволено ему зновъ вступити въ университетъ и скѣнчити его.

Въ той часѣ молодые правникамъ вѣдѣе было притулитися на провинціи и вѣдѣе заробити куска хлѣба; черезъ то и Кистяковский мусѣвъ податися на службу до Петербурга, въ сенатѣ. Тутъ заразъ запримѣтили его способности, але душа щирого Украинца не могла симпатизувати бюрократичной работѣ и Кистяковский перейшовъ на службу въ министерство освѣты. Але й тутъ не довго посидѣвъ: его тягло до литературы и науки.

Панславизмъ.

2. Які факты зродили идею панславизму?

(Дальше.)

Зъ того часу не складали Черногорцѣ и Сербы оружия, зъ того часу не церстали и Болгаре зговорюватися и думати про волю, отъ тогда ибѣднѣя Хорваты и Далматинцѣ гадку воскресєня иллірійского королевства.

Якъ надъ Дунаємъ, такъ и на пѣвнѣчии надъ Вислою вышала военныи подвиги Наполеона I. въ той способѣ, що въ результатѣ элементъ итѣмѣцкій стративъ на силѣ, а натомѣсть скрѣпился Славянство, а именно въ державѣ російской. Хотя Наполеонъ I. вѣрнѣхъ собѣ Поляковъ волѣкъ на всѣ боєвища въ Европѣ, навѣтъ ажъ за далека Паренѣй, то таки не побудувавъ бѣгъ имъ крѣпкой Польщѣ, крѣпкого заборѣла противъ Веходу. Побѣдивши Прусакѣвъ, занувавъ бѣгъ лишь слабѣннѣе княжество Варшавоке, котре небавомъ оталося добычею Россіи, и тымъ подавъ возможность, що ея наибѣльша славянска держава воуинулась кляномъ въ Нѣмеччину.

Вже передъ 1812 рокомъ явилася Славяно въ наслѣдокъ Наполеонскихъ военъ по першій разъ майже на всѣхъ краяхъ и на всѣхъ боєвищахъ Европы: Россіяне въ пѣвнѣчній Италіи и Швайцаріи, Поляки ажъ въ Испаніи. Але по неудачной походѣ Наполеона на Россію, противъ котрой бѣгъ провадивъ всѣ народы заходу, залили Славяне весь сей Захѣдъ. Поляки славянскіи зложивъ зъ Россіянъ, Русинѣвъ и Поляковъ, а оттакъ австрійскѣ, зложивъ зъ Чехѣвъ, Мораванъ,

Словаковъ, Хорватѣвъ, Сербѣвъ и др. перейшли всю Нѣмеччину и заняли Францію. Россійскіи губернаторы правила хвилево въ нѣмѣцкихъ краяхъ, а бѣлый царъ славянскій наживъ собѣ имя освободителя Нѣмеччины зъ ярма французского, и мавъ оттакъ подставу жадати отъ нѣмѣцкихъ монархѣвъ владности для себе. Уладокъ Наполеона I. и тая обстановка, що головно Славяне его повалили, выкликали теперь межѣ всеми народами славянскими окрѣмъ ентузіазму и новѣе движєннє, котре не угае и въ пѣзнішихъ часахъ. отъ 1815 до 1848 р. Чехи, Мораване, Словаки, Русины, Поляки, Сербы и всѣ ихъ полуднѣй браты отжили новымъ житеемъ, плынуцимъ зъ почутя своего достоинства и недавно досвѣдченою силой славянскою. Воѣ они научились бѣльше цѣнити себе и свою национальность. Воюды начато дѣлати исторію и одушевлятися героичными дѣлами предѣвъ. Въ Россіи чинятъ Карамзинъ велике дѣло исторіи своей отчиты, въ Чехахъ явлєся Палицкій, въ Угорщинѣ Майлатъ, въ Истріи Гай, и т. д. Ты мужъ юдали першій своимъ землякамъ историчный писема по-знакомили ихъ съ давнюою бувальщиною.

Всюды шукано за национальною старовитою, котру популяризовано въ народныхъ музеяхъ; воюды збирано давнѣ историчныи и народныи пѣсли, укладаю новѣ патриотичныи: надъ Дунаємъ сербскіи, въ Чехахъ чешскіи, и др. Всюды повставали патриотичныи товариства, навѣтъ въ сабой Москѣ, де того нѣколи не бувало. Товариства литературныи ставлять собѣ задачею очушувати языкъ отъ чужихъ примѣшокъ. Воюды пишутъ грамматики и выдають словарѣ. Котрый народъ

держитъ до того политичну власть въ своихъ рукахъ або перемагае культурно, то старєся заразъ свою национальнѣсть накынати своимъ подвлатнымъ. Тому то стрѣчаємось въ опхъ часахъ (1815—1848) съ експериментами германизации и мадьяризации народѣвъ австрійскихъ, чехизации Словаковъ а навѣтъ колонизации Русинѣвъ Галицкихъ. Тому то зъявляюся повоюды рѣжнородныи языковѣи единты зъ стороны Нѣмѣцѣвъ, Россіянъ и Мадьярѣвъ. Именно послѣдній працюють въ сѣмъ направлєню дуже усильно. Ихъ языковѣи розпорядженя зъ лѣтъ 1836, 1840 и 1844 мають на цѣли завєсти мадьярскій языкъ не лишь въ урядяхъ, але и въ церквѣи и школѣ, а навѣтъ и въ товарискѣмъ житѣю. Така тиранія, усильна ще новыми розпорядженями въ лѣтахъ 1847 и 1848, дала и справедливый походѣ славянскѣмъ народамъ короны св. Стефана до акціи въ 1848 роцѣ.

Понеже меншій организмы окорше гинуть якъ бѣльшій, то поменшій славянскіи народы оглянулось за братими и сусѣдами, съ котрыми могли-бы получитися для своего скрѣпленя. Чехи, примѣромъ сказавши, отали зъ моравского діалекту и словацкого языка выробляти одинъ литературный языкъ, чтобы остаточно представити семи-миліоннымъ великимъ народомъ. Жателѣ балканского пѣвѣострова (Иллірицѣ) забажали въ подобный способъ вырости на великана. То само робила Поляки, субєумуючи языкъ руской яко нарѣчѣе пѣдъ себе; то само голосили и Вєлякороссы, уважаючи нашъ языкъ лишь „халцацкимъ“ діалектомъ. Въ концѣ выросла идея: всѣ славянскіи народы Европы отановлять одноцѣль-

ный народъ, одинъ въ языковѣмъ взглядѣ, звичаю, характерѣ и въ давній исторіи, розбръванный лишь нещастными подѣями на политичнѣи части, котрыи треба назады въ одно звести посредотвомъ якого-то союза федеративнаго або и посредотвомъ монархизму. Першій высказавъ тую идею поетъ Коляръ въ своемъ дѣлѣ о „взаимности славянскоѣ“ и она была довѣгъ чаомъ катехизмомъ для всего дѣлана славянскихъ народѣвъ.

Теперѣ вже не говорено о племенахъ або народахъ славянскихъ, але о „славянскоѣи націи“. На той тематѣ и въ томѣ дусѣ почалося навѣтъ широка литературна работа. Словакъ Шафарикъ написавъ „исторію славянскихъ языковъ и литературѣ“ и збравъ ихъ отарнѣйи памятники. Полякъ Мацьевский описавъ „законодавство славянскоѣ“, Мицкевичъ философовавъ о бувальщинѣ и будущности славянскоѣи. Ще другіи працювали надъ этнографичною едностею Славянѣи и выдавали карты, представляючіи одною кракою всѣ славянскіи землѣ. Сто головъ и сѣтки перъ заняли панславизмомъ. Повстаннє Грековъ и ихъ успешна борба съ Турками а оттакъ вѣйна Россіи съ „невѣрными“ въ 1820-тыхъ рокахъ порушили на ново Славянъ наддунайскихъ. Заворужєня въ Болгаріи, Сербіи, на Волощинѣ, повотаннє новой черезъ половину суверенной державы сербской, якъ и зрѣдѣтъ вилыву Россіи на придунайскихъ Славянѣи, — отъ результатовъ сего движєня.

Трагедія, яка небавомъ потому (1831) отограла въ Польщѣ, розбудила новѣ, прикрѣй чувствѣа въ души Славянѣи. Захѣдча Европа, Франція и Англія отягнули на себе незадоволеннє всѣхъ за то,

Въ 1861 р. днѣ залишивъ службу и ставъ працювати въ „Основѣ“ яко помбчникъ головного редактора. Разомъ съ тымъ днѣ не кидавъ працювати и надъ власною освітою — и коли въ кѣнци 1862 р. „Основа“ мусѣла зачинитися, Кистяковскій ставъ пильнувати, щобъ выступити на нивѣ науки.

Въ 1864 р. его покликали въ Кіѣвъ на доцента на катедру карного права. Зъ 1869 р. днѣ ставъ надвычайнымъ а въ 1870 звичайнымъ профессоромъ университета. На правничому факультетѣ Кистяковскій бувъ яснымъ свѣтломъ яко профессоръ, яко ученый работникъ и яко моральный чоловікъ. Темнота — хто сего не знае? — не зносить свѣтла, бо де свѣтло, тамъ мусить зникнути темрява. Тымъ то помѣжъ близкими его товаришами урядовою службою набралася цѣла отара ворогѣвъ. Ворогованье ихъ особливо брѣдко виявилося въ кѣнци 1880 року послѣ того, якъ правниче товариство оббрало Кистяковскаго своимъ председателемъ. Клевета и злѣсть почалася сыпати въ „Кіевлянина“; особливо въ сѣбѣ „славидѣ“ праци потрудився самъ редакторъ „Кіевлянина“ Дмитро Пихно, ученикъ Кистяковскаго, котрый вывѣвъ его въ свѣтъ и примостивъ доцентомъ въ университетѣ.

Однакъ вся злѣсть клеветникова була бевсилна, щобъ замавати честне и звѣстне въ наудѣ имя Кистяковскаго. Тогдѣ принялся писати на него рѣжныи доносы, звичайно, не минаючи и политическихъ. Кистяковскій родомъ Украинець, онъ працювавъ въ „Основѣ“, — сего цѣлкомъ досыть, щобъ днѣ бувъ „украинофиломъ“, а коли онъ украинофилъ, коли днѣ не „обруситель“, значитъ днѣ „сепаратистъ, революціонеръ“; коли днѣ не служитъ въ наймахъ у жидовскихъ банкахъ а працюе надъ наукою, коли на его лекціяхъ повно студентѣвъ, коли студенты уважають его голосъ яко авторитетъ въ науцѣ, — то се значитъ, що днѣ „бунтуе студентѣвъ“... Така логика у доносчикѣвъ и клеветникова. Гадаючи, що имъ усюды дадутъ вѣру безъ фактѣвъ, безъ доказѣвъ, они не скупились писати доносы на Кистяковскаго: выперти его въ университетъ, а ще красше, коли-бъ и въ Кіѣва. Отъ чого домагалася клеветники! Працю свою они особливо „уегубили“ послѣ сваткована пятидесятилѣтя кіѣвскаго университета. Добившись того, що университетъ на пѣвъ року зачинено для 1750 студентѣвъ, почали надолужувати, щобъ министерство освѣты всадило зъ профессорства пять профессорѣвъ, мѣжъ ними и Кистяковскаго. Однакъ такъ не сталося. Министерство вконецъ зрозумѣло, отки вѣвъ вѣртеръ, отки идуть доносы: жадного зъ оклеветанныхъ профессорѣвъ оно не зачепило. Въ осені Кистяковскій вѣдывъ въ Петербургъ, бачився съ министромъ освѣты и вернувся заспокоеный, гадаючи зновъ засѣсти въ кабинетѣ и на катедрѣ надъ працею для науки и освѣты молодежи.

Не такъ сталося. Дня 8 (20) сѣчня днѣ занедужавъ, на другій день лѣгъ и вже не встававъ. О 2-гой годинѣ въ ночи 13 (25) сѣчня не стало зновъ одного широкаго Украинця, одного чоловіка науки! Замѣсто него передъ нами холодный трупъ, а съ нами тяжкій бѣль и сумнѣ, журливы думки... Що бы то така интеллигентна спла зробила де въ другомъ мѣстѣ и при иншихъ обставинахъ громадскаго життя! Однакъ „свѣтъ просвѣщае всяческая“ и не уважаючи на нашѣ обставины, Кистяковскій все таки залишивъ по собѣ добрый спадокъ науцѣ карного права. Починаючи зъ 1860 року Кистяковскій бевъ перервы працювавъ и письменнѣ творы его друкувалися въ рѣжныхъ правничихъ вѣстникахъ Россіи. До 1884 р. всѣхъ творѣвъ его надруковано 64. Для насъ особливо вартѣтъ махты его труды: 1. „Волостные суды“ (Труды этнографическо-статистической комисіи Географ. Обще-

ство Юго-Запад. Отдѣла) 1872 р.; 2. „Обоврѣніе работъ по обычному праву въ пятилѣтіе 1873—1878 г.“; 3. „Очеркъ историческихъ свѣдѣній о законахъ дѣйствовавшихъ въ Малороссіи“. (Права, по котрымъ судится украинскій народъ.)

Не швидко, охъ якъ не швидко кіѣвскій университетъ дочекае того часу, щобъ утрата Кистяковскаго яко профессора, стала непримѣтною и для науки и для студентѣвъ.

Иванъ Сакунъ.

Листъ до редактора „Дѣла“.

В. Д.! Въ день 10 (22) сѣчня одержавъ я отъ рѣжныхъ лицъ въ рѣжныхъ мѣсцѣ Галицкой Руси стѣлкою привѣтѣвъ въ листахъ и телеграмахъ, що не маю спроможности подякувати особно каждому.

Тымъ то прошу Васъ, не ѳтмовте надрукувати въ „Дѣлѣ“ отсей мѣй листъ, котрымъ я складаю свое шире сердечне спаси Бѣгъ вѣрмъ, хто только заславъ менѣ свѣдѣ, дорогій для мене, привѣтъ. Разомъ складаю обѣданку и дальше — скѣлько стане силы и здоровья — працювати на нивѣ нашей беле-тристики на користъ рускаго народу и краю.

О. Я. Конисскій.

Переглядъ часописей.

(Въ Равѣ руской, якъ устрѣяе дописувателъ „Kurjera Lw.“, дѣються нечуванѣ рѣчи. — „Слово“ багитоса дальше въ денунціацію. — „Gazeta Narodowa“ — велика „дипломатка“.)

Дописувателъ „Kurjera Lw.“ зъ Равы руской помѣстивъ въ ч. 26 зъ 26 л. о. м. дописъ п. з. „Z życia autonomiznego“, котра есть для Поляковъ свѣдоцтво, що поцри Русинахъ, дбалихъ про добро народа, починають такожъ и розумѣйшій Поляки еманципуватися зъ-пѣдъ глупого шовинизму, якимъ вызначася загалъ польскихъ дѣятелѣвъ повѣтвыхъ въ руской части краю. Для колонизаціи Русинѣвъ якихъ то не уживають они оредетвъ! А на руской школы — то вже особливо усюды звернули увагу. Для школъ нашихъ являються они щедрыми добродѣями и меценатами. Не то, чтобы выдѣлы повѣтвой выдавали якус суму рѣчну зъ податковъ на щосъ пожиточного для сельскаго молодежи, — але на закупно для школъ „książeczek polskich i ruskich р. Оказа“, — книжочокъ, котры вже недавно краєва рада школьна за-для ихъ неморального содержания мусѣла заказати, — они сыплютъ грѣшь, не своѣй а людскій, публичный, цѣлыми пригорщами. Такъ оамо уцаоливляють они громады рускѣй, розумѣяся такожъ за публичнѣй грѣшь, такими газетами, якъ „Niedziela“, „Gwiazdka Cieszyńska“ и т. п., замѣсть предлатити имъ и пр. „Батьківщину“. Ба, коли бо „Батьківщина“ лишь поучуе селянина его правъ та взывае его до про-свѣты, а не будуе Польщѣ, не розказуе рускимъ селянамъ о повстаняхъ польскихъ, — а того, по переосвѣдченю польскихъ шовинастовъ, нашому селянину имено потрѣбно для его опасенія. — Тому-жъ то и не диво, що якийсь загорѣлецъ зъ Равы руской наважъ на вице-презеса выдѣлу равской рады повѣтвой, о. Нестеровина зъ Ульгѣвка, дальше на о. Мазикевича зъ Денискъ и на пп. Желеховскаго, дѣдича Корцова и дра Лѣсинскаго зъ Равы за то, що они, баучи, якъ непродуктивно обертаєся грѣшь публичный, ухвалили выкинути зъ бюджета школьного на р. 1885 позачину на предлату для рускихъ громадъ „Gazety wiejskiej“, „Samorząd“ и „Gwiazdki Cieszyńskiej“, а для рускихъ школъ „wydawnictw komitetu dzieł ludowych (Оказа)“. Horrendum! Сего ще однакъ не досыть. О. Мазикевичъ маючи на оцѣ кишени хлопску, поважився предложити, чи не дались-бы зредукувати помещканье п. секретаря и ценоей контролора. А вже за найбільшій грѣхъ выдѣлу уважае равскій загорѣлецъ ось що. Польскій парохъ въ Равѣ поставивъ передъ кѣлькома мѣсяцами разомъ съ властителемъ Равы кн. Адамомъ Сапѣгою заложити тамъ „dla pięćdziesięciu szkół pańskich pod kierownictwem siostr Felicjanek“ и удаво до рады повѣтвой о помѣчь грошеву. Однакъ выдѣлу повѣтвой ѳтложивъ се дѣло ad calendas graecas и не хотѣвъ навѣтъ брати просьбы подѣ дебату. Ось то найбільше болятъ равскаго загорѣльца и длитого днѣ допущася ажъ такого нечестивого способу мести на нашихъ патриотахъ явщеникахъ, що кпятъ собѣ словами: „Dla dzieci ks. Nestorowicza jak i ks. Mazikiewicza wystarczą nauka w ich rodzinnym mieście Uhnowie.“ Ницѣй духомъ и благородствомъ загорѣлецъ не знае, що у насъ для рускихъ дѣятелѣвъ есть своѣй пансионъ у Львовѣ, а безъ Фелицианокъ мы обѣдемося!

„Слово“ въ послѣднѣмъ, 6 числѣ зъ 12 (28) с. м. приноситъ вступну статью п. заг. „Соціализмъ и мѣры противъ него“, написану по поводу проекта закона о соціалистахъ. Въ статіи той читаемо съ недоумѣньемъ такіи слова: „Памятенъ

воѣмъ процесъ русскихъ соціалитѣвъ, въ котромъ фигуировали студенты университета, оыны нашихъ крестьянъ и явщениковъ, вовлеченны Драгомановымъ и его учениемъ въ сферу воинствующаго соціализма, котрый, примѣняю къ обстоятельствамъ, принялъ личину народничества или украинфильства. Мы помнимъ, что между иными клеветами „Gazeta Nar.“ однажды обвиняла и насъ въ распространѣніи идей соціализма, но обвиненіи того она болѣе не повторила, такъ какъ и ей стало ясно, чога между нашею „старо“ рускою партією, а партією явныхъ и тайныхъ соціалитѣвъ, называемыхъ самою же Газет-ою prawdziwymі rusinami, точно по поводу соціалистической подкладки ихъ партіи, существуетъ „предѣлъ, его же не прейдуть“. Удивляемо только, что до слѣхъ поръ образованное руское общество не презрѣло отремленій той партіи“ — и т. д. in dulce infinitum.

Маемо передъ очима денунціацію частой крови не то на особы, а на цѣлу интеллигенцію руско-народну въ Галичинѣ. Отже Качалы, Огоновскій, Сушкевичъ, Барвѣнскій, Романчуки и имъ подобнѣй — коли не „явнѣ“, то „тайнѣ“ соціалитѣ! Отже на нихъ завзывае п. редакторъ „Слово“ полицію, отже то для нихъ выговоряется отрогий законъ противъ соціалитѣвъ! Только-жъ мы бачимо зъ правительственныхъ мотивѣвъ до проекта закона противъ соціалитѣвъ (а мотивы тѣи напечатанѣ у всѣхъ вѣдѣнскихъ дневникахъ въ повной основѣ), що галицка полиція зовѣмъ рѣжнотся въ своихъ реляціяхъ съ п. Плоцанскимъ, бо о соціализмѣ мѣжъ Русинами янѣ не вгадуе, а противно, подноситъ головну процесу въ Краковѣ. И вѣчо въ томъ давного, бо ѳтъ 1877 р., отже ѳтъ 8 лѣтъ, въ Галичинѣ не було ані одного рускаго соціалистичнаго процесу. Тай зъ-ѳтки и тогды ирйшовъ до насъ соціализмъ? Не зъ-ѳтки янде, якъ въ Россіи. И Драгомановъ выпрѣсь не де янде, якъ въ Россіи, въ русскійскихъ порядкахъ. И не „украинофилы“ позбавили життя покойного царя Александра II. Все то рѣчи такѣ простѣ и ясны, що только ихъ не добавитъ, хто не хоче або неспособнѣй бачити. Але будь что будь, чи то въ интересѣ нынѣшняго розвоку Русинѣвъ галицкихъ безѣдотовно клеймувати цѣвѣтъ интеллигенціи руской яко „явныхъ“ та „скрытыхъ“ соціалитѣвъ и наклеити противъ Руои „Polizei, Polizei!“ Отже сѣи вопо тая денунціація? Ордеру, їй Богу, не дадутъ!

„Gazeta Nar.“ — грае супротивъ Русинѣвъ ролю великаго дипломатки, — только въ томъ ли-хо, що на „дипломатіи“ Яна IV-го Русины дуже добре розумѣются. „Divide et impera!“ — ось кардинальна засада корастелюбивои свашки „Narodówki“. Якъ зъ одной стороны утѣшилася она вѣстами про думку абстиненціи въ кругахъ „poskalofilów“ при выборахъ до рады державной, такъ зъ другой стороны дуже зайлоло еи коло сердца, що „narodowcy“ таки бѣють у всѣ званы за собѣльнымъ комитетомъ выборчимъ и будь что будь рукъ не оустятъ. Що-жъ тутъ? „Narodowcy“ работи на такую велику журу, „na taką ciężką narodową“? Га, гребя юдати одныхъ противъ другихъ, треба дискредитувати „narodowców“ (въ ч. 23), що будьто они „liczą: 1) na elementa demokratyczne w kołach polskich, 2) na rząd hr. Taaffeego.“ Пана Яна IV., бодай „Ваша Мощь“ такъ съ несомъ була, якъ Вы вѣрите въ то, що написали! Але Вы тымъ бодай зрадилося, що отагне Вамъ въ пятахъ на думку о якѣй-небудь акціи выборчѣй Русинѣвъ. А тымчасомъ сподѣвайтося акціи сильной, опер-ти на власныхъ силахъ Русинѣвъ. „Elementu demokratycznego“ оередъ Поляковъ нема, а „rząd hr. Taaffeego“ — прецѣ ѳнъ „sprzują hierarchii sprzecnej!“ Чи може вже зайшла въ томъ дѣлѣ яка змѣна?... Скажѣтъ выравнѣйше, намъ Руоинамъ, може бути, цѣкво буде про тое щосъ близшого дозѣдаться.

Проектъ закона о соціалистахъ.

Арт. I. Дополненя закона о товариствахъ. §. 1. Основуванье товариствъ, про котры можна подѣтатно допускати, що будутъ мати стремленя соціалистичнѣй, належить заказати. §. 2. Такъ само належить розвязати такой истнующій вже товариства, а не дозволити основаня тыхъ самыхъ не ново. §. 3. Товариства взаимной помощи, если и-при тую цѣль проявляютъ ще и стремленя соціалистичнѣй, не могутъ бути зарлзъ розвязанѣ, але впередъ будутъ взятѣ намѣтничествомъ подѣ строго контролю державну. Если такой товариствъ творятъ звязокъ, то подозрѣне товариство под-контрольне буде зъ звязку вылучене; то само ѳтно-сится и до филій товариства §. 4. Державна контрола буде мати такой объемъ валыву черезъ дочичну зверхнѣсть политичну: 1) бути на всѣхъ засѣданяхъ и зборахъ товариства (на 24 годинѣ впередъ треба еи завѣдомити); 2) окликувати за-

ѳдѣаня и зборы товариства и имъ проводити; 3) въ княжки, писма и казу вглядати и жалѣти оспорованѣ о ѳтношеняхъ товариства; 4) зборѣ-нати переведеные ухвалѣ, котры мали бы характеръ соціалистичнѣй; 5) выдѣлъ товариства роз-вязати а пося потреби поручити веденые спра-вы выдѣлу або инчихъ зверхнихъ органѣвъ другимъ лицамъ на коштъ товариства; 6) касы заты въ охороненье або въ зарлзъ. §. 5. Если подконтрольне товариство въ чѣмъ переступитъ постановѣ §. 4 ого або дальше проявляе стрем-леня соціалистичнѣй, то може бути розвязане. §. 6. Намѣтничество може розтягнути державну контро-лю пося §. 4 1), 3) и 4) и §. 5. такожъ на все другѣ товариства, если есть подѣтатно подозрѣ-нене, що прогрѣшуются соціалистичными стрем-лениями. §. 7. Товариства зарбковѣй и господарскыи може намѣтничество на случай предвидѣннѣй §. 2 розвязати. Але и до нихъ може бути §. 6 примѣненѣй. §. 8. До отоваришенъ утвореннѣй на подѣставѣ статута зарбкового, до выдѣловъ чедядничихъ або касъ для хорыхъ и замо-говыхъ могутъ бути въ предположеню §. 2 примѣненѣй постановѣ §§. 3 и 4 ого. §. 9. Грошѣ, якѣ знаходяться въ товариствахъ наведеныхъ въ §§. 7 и 8 а служатъ на цѣли соціалистичнѣй, за-бере памѣтничество въ користъ фонду убогихъ. §. 10. Рекурсы не спинають правосильности рѣ-шеня власти политичной. Послѣднюю инстанцію есть министерство дѣлъ внутрѣшнихъ, котре по-розумѣясся съ дочичными министерствами. §. 11. Участъ въ товариствѣ, котре хочъ основане за-конно але служитъ цѣлямъ соціалистичнымъ, и-важася провиню. Кара 3 мѣсяцѣвъ до 2 лѣтъ строгои взынцѣ а може и кара грошева ѳтъ 100 до 500 ар. §. 12. За взыванье и вербованье до товариства заказаного або розвязаного и за участъ кара строгои взынцѣ ѳтъ 6 мѣсяцѣвъ до 3 лѣтъ а може и кара грошева 100—500 ар. §. 13. За участъ въ тайномъ товариствѣ съ цѣлями соці-алистичными кара 6 мѣсяцѣвъ до 3 рокѣвъ строгои взынцѣ а може и кара грошева 100—500 ар.

Арт. II. Дополненя закона о зборахъ. §. 1. Зборы, о котрыхъ можна подѣтатно допускати, що могутъ послужити стремлениями соціалистич-нымъ, належить заказати. §. 2. Зборы, подѣставъ котрыхъ покажутся тѣи стремленя, належить роз-вязати. §. 3. Постановѣ §§. 1 и 2 дотыкають и такии зборѣвъ, що не суть каждому доступнѣй. §. 2 ѳтносится такожъ до збору выборчѣвъ. Съ зборами ставляються на рѣвнѣ публичнѣй торжества и обходы. §. 4. Рекурсы не спинають рѣшеня §. 5. Кто устроюе зборъ съ цѣлями соціалистич-ными, не доповнивши §. 2 и 3. „закона о збо-рахъ“, або хто взывае до ѳтбуваня чи продо-жуваня збору, о котромъ знавъ, що той зборъ в-основѣ сего закона заказанѣй або розвязанѣй, по-повнѣе провиню, за котру кара 6 мѣсяцѣвъ до 3 лѣтъ строгои взынцѣ а може и кара грошеи 100—500 ар. §. 6. Кто свѣдомо бере участъ в-заказаномъ або розвязаномъ на подѣставѣ сего за-кона зборѣ, або дае локаль на такой зборѣ, до-пускаєся провиню, за котру кара 3 мѣсяцѣвъ до 3 лѣтъ строгои взынцѣ а може и кара грошеи 100—500 ар.

Арт. III. Дополненя закона правового. Дру-гѣ соціалистичными тенденциями могутъ бути конвиксованѣ а судъ мае заказати ихъ ширеня §. 2. При периодичныхъ друкахъ (газетахъ), котры служатъ соціалистичнымъ стремлениямъ, мож-на не лишь конвиксувати але и заказати даль-ший выдѣлъ, если два разы на подѣставѣ §. 1 булѣ оконвиксованѣй. §. 3. Неpravне продовженье вы-даваня завѣшенои газеты есть провиню, за ко-тру кара 6 мѣсяцѣвъ до 3 лѣтъ строгои взынцѣ а може и кара грошева 100—500 ар. Продовже-ниемъ заказаной часописи уважася такожъ то, если нова газета есть фактично продовженемъ завѣшенои. §. 4. За ширеня заказаного або окон-виксованого на подѣставѣ сего закона друку або за печатанье его содержания кара 6 мѣсяцѣвъ до 3 лѣтъ строгои взынцѣ а може и кара грошеи 100—500 ар. §. 5. Кто посѣдае друки соціали-стичнѣй, а не може дати вѣродостойного доку-мъ, что не мавъ цѣли ихъ ширити, подѣдає карѣ §. 4-го.

Арт. IV. Збиранье складокъ и завзыванье в-складокъ на цѣли соціалистичнѣй оборонене. Хто переступає сю забороу, допущася злочынѣвъ, за котре кара 1—3 мѣсяцѣвъ арешту, а коли хтѣ провинитося въ томъ дѣлѣ печатно, то кара 6 мѣ-сяцѣвъ до 3 лѣтъ а може и кара грошева 100—500 ар. Складки принадають на фондъ убогихъ.

Арт. V. На особы, котры агитацію соціал-истичну чинятъ своимъ занятемъ або котры булѣ засудженѣ за провиню противъ сего закона, можетъ бути наложений надѣрѣй полиційный на 3 рокѣ.

Арт. VI. Властителямъ гоотиницъ, шивковѣй, друкарямъ, книгарямъ, властителямъ вышозначал-нѣй книгжѣвъ, властителѣмъ чаталенъ и кольпортѣ-рамъ може бути за провиню, оточу въ звязѣ съ ширенемъ соціализму, ѳтнята концесія зарбковѣй на частъ, або на завѣсѣдѣ.

Арт. VII. Головной розиравы за введенѣй шѣ-выше провины пося сего закона выключенѣй в-подѣ суду присяжныхъ.

Арт. VIII. До взынѣвъ того рода не ѳтносится постановѣ и приписѣ о вынѣтковыхъ улекшеняхъ кары взынцѣ для политичныхъ переступничѣвъ.

Арт. X. Сей законъ обовязуе ѳтъ дня оповѣ-щеня его черезъ 5 лѣтъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорскіи Монархія.

(Министерство юстиціи систематизує слѣдуючій новѣй послады нотаріальнѣй въ вѣстникѣ Галичинѣ: въ окружѣ львовской палаты нотаріальнѣй)

нон — въ Яновѣ, Немировѣ и Мостахъ великаго, въ окружѣ станицавадского суда окружного — въ Делатинѣ и Войнилловѣ; въ окружѣ Коломыйского суда окружного — въ Гвоздци и Обертинѣ; въ окружѣ Тернопольского суда окружного — въ Будзавовѣ; въ окружѣ Бережанского суда окружного — въ Вишнѣвичку; въ окружѣ Золочевского суда окружного — въ Лопатынѣ и на поодѣлокъ въ окружѣ самобрко-промысловой палаты нотаріальной въ Луцѣ и Борыни.

(Зъ застанѣ комисій въ радѣ державной.) Въ комисіи бюджетовой реферувавъ пос. Ланбахеръ о предложено правительствѣ въ справѣ продовженія дозволеного закономъ въ 1883 р. кредиту на будову карного заведенія въ Станицавадовѣ. — жадавъ, чтобы дозволено ще кредитъ въ высотѣ 41.650 зр., ажъ до конца марта 1886 р. — Комисія бюджета приняла резолюцію дра Брочка, котра взыскае правительство, чтобы оно приокорило переговоры въ справѣ урегулюванія студій теологичныхъ, а отканила резолюцію дра Штурма, жадаючи окремого заведенія выдѣлу теологичного на чешскомъ университетѣ въ Празѣ. — Комисія промыслова радѣла надъ закономъ о забезпеченіи робѣтничьихъ и порѣшила, что забезпеченіе робѣтничьихъ мае наступити за помощью заведенія асекураційныхъ, опертыхъ на взаимности. Правильно мае бути открыте одно таке заведеніе въ столиціи каждого краю королевского, але министръ дѣлъ внутрѣшнихъ мае право, выслушавши поглядѣвъ рады асекураційной, заветои въ оидомѣ и томъ оидомѣ краю королевскомъ кѣлька заведенія асекураційныхъ або таковы одно заведеніе для кѣлькихъ краѣвъ. Министръ дѣлъ внутрѣшнихъ мае дальше право збѣнати округи маючихъ посяла нового закона заснувати заведенія асекураційныхъ, лучити кѣлька таковыхъ заведенія въ одно, або роздѣлти одно заведеніе на кѣлька. Передъ каждою змѣною однаковъ муситъ министръ выслухати мѣншіи интересованныхъ заведенія асекураційныхъ. Заведенія а будутъ отойти подъ надзоромъ правительства, а платити урядники тыхъ заведенія будутъ складати просягу службу. До именованія або уоуенія урядниковъ треба призоленія правительства. — Комисія для справы дра Каминьского приняла на послѣдкомъ засѣданіи до вѣдомости акты предложенъ пос. Козловскимъ и передала ихъ референтови до справовданія. — Комисія правнича радѣла надъ внесенемъ послѣвъ Поша и Ниче въ справѣ обниженія стоци процентовоу и приняла 5% за закону отопу процентоу. Въ справѣ сѣй постановлено ще порозумѣтиса съ правительствомъ.

(Зъ клубѣвъ парламентарныхъ). „Česky klub“ именувавъ членомъ выдѣлу для реформы выборов на мѣсте гр. Генрика Кляма, барона Добжешского. До комисія для закона противъ социальности выбрано гр. Риш. Кляма, Фандерлика, Трояна, Достала и Найбавера. Оттакъ дебатовано коротко надъ сѣмъ закономъ, а въ дебатѣ взяли участь Ригеръ, Грегъръ, Цайтгамеръ, гр. Генрикъ Кляма, Адамекъ и Троянъ. Дальше розбирано справу регуляції галицкихъ рѣкъ и назначено членами до маючої выработки въ сѣй справѣ комисіи кн. А. Шварценберга, Цайтгамера, Скопалька, Яна и Главку. Найживѣйша дебата вывѣзалася надъ новелю до закона о належностиахъ. Дрѣ Троянъ наводивъ все змѣны, якія пороблено въ користи платячихъ податки. Въ дебатѣ забирала голосъ мѣжъ иншими таковы Фишера, Грегъръ и Тальшеръ. Пос. Видерспергъ поставивъ внесеніе, посяла котрого студентамъ медицины повинно бути дозволено робѣть добровольноу службой войсковой отбывати ажъ по зложеню докторату. На послѣдкомъ постановивъ клубъ выслати своего предѣлителя до гр. Гогенварта и просити его, чтобы онъ и дальше позбавивъ въ звязи съ правницею, для котрой неразъ богато доброго зобивавъ. — Въ клубѣ правого центрумъ пос. Джованела выказавъ именовъ вохъ членомъ предѣлителя клубу гр. Гогенвартовіи свои желанія по поводу его именованія президентомъ высшешоу палаты обрахунковой и просивъ его, чтобы онъ и въ слѣдуючій сѣсїи парламентарной позбавивъ такъ въ радѣ державной актъ и въ клубѣ. Клубъ поставивъ кандидатами для закона о социальности послѣвъ Джованелього, Поклюкара и Григоряна, а для комисія въ справѣ галицкихъ рѣкъ послѣвъ Восняка, Войновича и Стирца. — „Kolo polskie“ выслало депутацию зъ трехъ послѣвъ (Яворского, Хшановского и Скажевского) до министра Пяно въ справѣ желѣзницѣй трансверзальной съ прошенемъ, чтобы министръ приказавъ розслѣдти докладно цѣлу будову сѣй желѣзницѣй и переказавши на сколько суть справедливы жалѣ на злу будову сѣй желѣзницѣй. Министръ Пяно обѣщавъ се зобрати але заравномъ и заявивъ, что жадна желѣзница въ первыхъ початкахъ не може бути совершенною. Въ прочімъ незадолго выйдѣ урядникъ для розслѣдженія сѣй желѣзницѣй а министръ окличе оттакъ конференцію, въ котрой возмѣе участие начальникъ желѣзницѣй державныхъ п. Чедикъ и буде таковы запрошена депутация.

(До комисій въ справѣ регуляції галицкихъ рѣкъ) выбраны послы: кн. Шварценбергъ, Цайтгамеръ, Скопалька, Главка, Янъ, Хшановский, дрѣ Е. Червакский, гр. Стадницкий, гр. Стаженский, гр. Тарновский, Веиновичъ, Воснякъ, Стирца, Менгеръ, Зисъ, Гайльбергеръ, Веберъ, Прокосовецъ, Русъ, Богатырь, Зигъ, Веренфайндъ, Плясъ, Чияни. Комисія вже уконститутовалася и выбрала предѣлителямъ кн. Шварценберга а его заступникомъ проф. Заса.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Министръ дѣлъ внутрѣшнихъ выдалъ приказъ до всехъ властей школьныхъ, чтобы

въ день св. Методія по поводу юбилея сего святого во школы были замкней, а молодѣжь школьна взяла участь въ богослуженю. — Царь затвердивъ розпорядженіе гоудар. совѣта, посяла котрого финансовый отдѣлъ для Царства Польского при министерствѣ финансовъ и касы губерніальной въ Царствѣ Польскомъ будутъ занесены; окружна управа львовѣ Царства буде переобразована въ управу державныхъ доменъ. — Въ Москвѣ и въ Владимирской губерніи пришло по фабрикахъ до такъ великихъ неурядковъ, что ажъ поляция и войско муситъ робити порядкомъ.

Франція Дня 23 с. м. отбулося въ Франціи доповняючіи выборы до сенату и вышлѣ въ користи умѣркованныхъ републикановъ. Позостало ще лишь 18 тѣснѣйшихъ выборовъ въ 14 департаментныхъ и може бути, что при сѣихъ выборахъ перейдутъ які кандидаты монархическіи або радикалы. Велику сенацию зрѣли выборы въ оидомѣ Парижи. Тутъ перейшовъ социальность Мартенъ, а умѣркованый републиканецъ Спилье, коллишій товаришъ Гамбетты перенавъ. — На островѣ Формоза потерѣли французскій войско малу поражку. Причина сѣй поражки была слѣдуюча: Тыждень тому назадъ насѣли на Формозу два сѣвѣй баталіоны африканской пѣхоты. Адмир. Курбе приказавъ имъ зловувати старшихъ и зрѣкогноскувати околицю. Выконучи розказъ стрѣляли они хинскійи позиціи сильно укрѣпленны и зажѣсть вернутиса, хотѣли укрѣпленія взяти приступомъ, при чѣмъ однакожь зѣстали побиты и отрагали 19 убитыхъ и 26 раненыхъ. Лишь ведѣю Французамъ на Мадагаскарѣ. Тутъ удалосъ 260 французскимъ жовнѣрамъ при помощи тамошнихъ жителей взяти крѣпость Амбоньянъ, черезъ що дѣсталося Французамъ цѣла повночна часть острова. Готъ то вырадѣ лишь пятнадцатя часть цѣлого острова, але зъ сего показуеся, что вытѣрило бы 7000—8000 войско, чтобы цѣлый островъ забрати. Зъ сѣй причины починають вже навѣтъ дейкі газеты французскій доказувати, что льшь було-бы покинути зовсѣмъ Тонкинъ, а взятиса до завоеванія цѣлого Мадагаскару, котрый бодай тымъ догодѣйшій, что тамъ нема Хинъ подѣ бокомъ.

Англія. Рабѣотъ Англіи по поводу побѣды Стюарта въ Суданѣ не тревала долго. По нѣй наотла отрашна непевность и хто знае, чи ще все не закончѣтся великимъ смуткомъ. Ген. Стюартъ, побѣдивши войско Магдіа подѣ Абуклеа, вырвавши въ оидѣ 1000 людей до Метамегъ, оставивши часть своего войско при равеныхъ и убитыхъ. Зъ Метамегъ мавъ онъ выслати посланника до Вользедеа и дати вѣсть о собѣ до Корти. Тымъ часомъ не надѣйшла о нѣмъ до Корти жадна вѣсть и не знати, что съ Стюартомъ сталося. Приватныи вѣсти доносятъ, что коло Метамегъ укравася много арабѣвъ, котры поутѣкали по битвѣ подѣ Абуклеа; есть отже обавя, чи ген. Стюарта не стрѣтила така ома судьба, якъ своего часу Гиксъ-пашу. Обавя стаеся ще тымъ большою, что двѣ англійскій газеты „Standard“ и „Daily Telegraph“, котры съ ген. Стюартомъ выслали двухъ своихъ корреспондентовъ, звѣстныхъ зъ своей енергїи и неустранимости, не получили отъ нихъ доси жадной вѣдомости. Министрство дѣстало лишь телеграмъ отъ Вользедеа, въ котрой онъ доноситъ, что стоить коло Корти въ укрѣпленомъ табѣрѣ и что о Стюартѣ доси не мае жадныхъ вѣстей. — О выбухахъ динамитовыхъ въ Лондонѣ доносятъ дальше, что выбухъ въ парламентѣ бувъ такъ сильныи, что наколи-бы подѣ ту пору отбувалося було засѣданіе, все послы были бы зѣстали убиты. Ушкодження суть такъ великыи, что засѣданія нѣма не будутъ могли отбуватися и парламентъ далтого отрочено ажъ до половины лютого.

Италія. Въ часѣ горячковаго гоненія за колоніями въ Африцѣ майже вохъ приморскихъ державъ европейскихъ не хоче и Италія на задъ позбавити. И она безперечно мае до сего право не только зъ самон природы своего положенія, але и для того, что она вже зъ давнѣ-давня мала свои интересы чи то на повночномъ побережю Африки надъ моремъ середземнымъ, якъ въ Тунисѣ, Триполіи и Сиднѣ, чи то въ мори червономъ, де таковы вже давно мала свои колоніи торговельныи. Часті экспедиціи италійскій въ глубину Африки, особливо-жь до Судану, причинились таковы немало до познанія незвѣстныхъ майже доси сторѣвъ и краѣвъ въ Африцѣ а послѣдняя экспедиція италійского подорожника Биянко, котра закончилася недавно его смертю, подала може и добру нагоду италійскому правительству вытупити чинно въ Африцѣ тымъ большѣ, что коли другі державы европейскій съ каждымъ днемъ отають сильнѣйшою ногою въ Африцѣ, одна Италія змушена була стоити на боцѣ и приглядатиса, якъ другі богатѣють. Италія мае въ Асабѣ въ Суданѣ надъ червонимъ моремъ свою колонию. Ше въ 1882 р., коли цѣла экспедиція подорожника Джалиетога зѣстала убиты, правительство постановило было выслати до сѣй колоніи значѣйшу ослу военну для обороны своихъ подданныхъ. За-для якихъ причинъ Италія откадала ту высылку войско, невѣстно. Теперь однакожь настала пора рѣшуча зъ богато взглядовъ и правительство италійское рѣшило выслати до Асабѣ значѣйшу силу. Дня 17 с. м. отплыли зъ Неаполя два кораблѣ „Principe Amedeo“ и „Gottardo“ до Асабѣ а на нихъ одинъ баталіонъ беравалерѣвъ подѣ проводомъ полк. Салета, артилерія, много амуниціи и т. д. Пѣлюю сѣй экспедиціи есть на разѣ заняти и укрѣпити Асабѣ; але вже черезъ те саме Италія зыскае богато, бо буде мала право належати до тыхъ державъ европейскихъ, котрымъ принало рѣшати въ справѣ Сиднѣ, Судану и вохъ колоній надъ моремъ червонимъ. Говорятъ таковы, что Италія

намѣряе выслати другу экспедицію до Триполіау. Се здысе однакожь неимовѣрнымъ, позаякъ Италія прийшла-бы тутъ дуже легко въ колізію съ Франціею а оттакъ и не мае до такой экспедиціи отповѣдного капиталу. Ше однакожь она не спускае зъ ока сѣи части Африки, доказомъ есть, что генеральный штабъ отъ довшого вже часу робитъ отудин надъ скорою мобилизациєю 25.000 войско на случай походу до Триполіау хочъ держитъ сѣю справу въ цѣвѣй тайнѣ. — Экспедиція до Асабѣ зрѣла не только въ парламентѣ, але и въ загаль въ цѣлой Италіи дуже добре враженѣ, ба сѣй смѣллыи крокъ, здысе, зближивъ и Англію до Италіи, бо говорятъ, что Англія обѣщала зрѣботати Италіи пеннѣ уступова въ Сиднѣ и пошпрати тамъ сѣю справу, за что знову Италія мала-бы зыобязатиса пошпрати Англію противъ Франціи и другихъ державъ европейскихъ. Сѣ сырава есть однакожь дуже неясна и здысе неимовѣрна.

Рухъ въ нашихъ читальняхъ.

— Концертный и научный вечеръ въ читальни въ Яворовѣ. Сегорѣчне Юрданское свято празнували мы въ способъ подѣбный: въ церквѣ и читальни. По богослуженю и посвяченю воды на маломъ ставку, при чѣмъ взявъ участь добраный хоръ мужескій свѣваковъ зъ Львова и по маломъ выпочинку удалося прошенѣ мѣщевѣй и замѣщевѣй гостѣ, духовенствѣ, мѣщане, селане доокрестий и вся интеллигенція Яворова до гарно приотроенныхъ салъ въ нашей комунѣ, — де подѣ проводомъ пр. Н. Вахнянина отбувся декламаторско музыкальный вечерокъ. Програма вечерка складалася головно зъ продукцій вокальныхъ и зъ двухъ отчитѣвъ содержания экономичного и историчного. Продукция вокальнѣ хоры академикѣвъ львовскихъ одушевляи каждого. Уже давно не дучалося намъ чути такой музыки, выконаной такъ добрыми силами и съ такою удачностю. Тожъ и не дивнича, что вся публика, не жалуючи оперскихъ собѣтнымъ экзакторамъ, велѣла кожду майже композицію повторювати и не хотѣла подѣнатисъ зъ мѣсцѣ, хотыи програма вже вычерчалася. Отчитѣ экономичный державъ п. Нагорный. Предметомъ рѣчи его було неотрадне положеніе нашихъ мѣстъ и сѣль, а тымъ самымъ и всего краю подѣ взглядомъ экономичнымъ по причинѣ апатїи до промыслу и торговельныхъ сѣблѣкъ. Довершити щосъ доброго и великого нынѣ одинцѣмъ трудно, але что для оиднѣкъ выдѣеся може недостижимымъ, те съ легкостю доконуютъ нынѣ ассоціаціи. На доказъ правды сѣбѣ своихъ проповѣдавъ бесѣдникъ усѣпшый розвѣй „Народной Торговлѣ“, котра съ маленькими капиталами принялася за дѣло выдерти торговлю зъ рукъ чужихъ, а нынѣ при Божой и добрыхъ людей помощи такъ красно розвиваеся. Отъ яку варѣбѣт мають товариства и сѣблѣки. — Пр. Вахнянинъ розказавъ намъ исторію мѣста Яворова. Коли сѣ мѣсто нестало, годѣ точно означитъ, такъ якъ его метрика загубилася, але мимѣ того маже часть основанія его отнести до панованія Романовичѣвъ на земли Галицкой. По вымертю сѣй князю родины прийшовъ нашъ край подѣ панованіе Болеслава Тройдановича, оттакъ Казимира Вел. и Людвика, короля угорского. Сѣй послѣдний передалъ его въ управу Владиславоу Опольскому и отъ доперва за панованія сего князю записали лѣтописи, что онъ дѣбючи дуже о матеріялыи створеныи ови и краю старався сироваджувати до краю ремесникѣвъ и кушцѣвъ зъ Нѣмечины, зъ Шлезка и далекого Гданьска и осаждавъ ихъ навѣтъ въ Яворовѣ, якъ се показуеся на нынѣшней рукой родинѣ Жмурковѣ, котра дѣйствѣно походить зъ Гданьска. За князю сего повотали и перші латинскійи костелы, а въ оидомѣ Яворовѣ надѣливы онъ яко дѣдичъ мѣста фару латинскую землями и дотациями. Зъ того часу мало маемо певныхъ звѣстокъ про Яворовъ. Ажъ подѣ рокомъ 1512 читаемо въ хроникахъ, что Лука Гурка, генералъ войскъ познанскихъ и поанѣйшій епископъ куявскій, чоловікъ дуже маючій и дѣдичъ Яворова, бравъ участь въ сватахъ Изабѣль Запольской для короля Жигмонта I и въ 800 коней, съ свѣтлюю дружиною выправивъ по панну молоду за Карпаты. Онъ надѣлюю знову Яворову латинскую фару, котра деревляна поанѣйшій мабутъ згорѣла, новыми дотациями. Оттакъ доперва за панованія Жигмонта III, прикликаного зъ далекого Швеціи, пишутъ денецо лѣтописи про Яворовъ. А рѣчь малася такъ Жигмонтъ III бувъ ревнымъ католакомъ и набравъ того пересвѣдченія, что держава его тогды доперва буде оивляна, коли вохъ ея жителѣ станутъ исповѣдати одну вѣру. Зъ того и вышло, что сѣй король захотѣвъ доконче тогдышню свою православу Русь, що головою церкви свои кляла патриарха царгородского, получить съ Римомъ. Русь православная, затревожена сѣмъ немало, почала рѣшсе двягатиса и для обороны православія старася всюды закладати братства, церкви, монастырѣ и ставропигіи. Тогды подѣ рокомъ 1624 оталосъ таке, что мѣщанка тутешна, Маргарита Грицковна, своимъ влоанымъ грошемъ закладая тутъ у Яворовѣ недалеко такъ званой „горной“ церкви монастыръ Василіанокъ деревляный.

Бесѣдникъ звѣвъ оттакъ рѣчь на часы Ивана III Собского, сына кыштеляна краковского и Варвары Даниловичной, княгинѣй рукою. Онъ розказавъ въ короткости подвига поанѣйшого освободителя Вѣднѣ въ молодомъ вѣку подѣ Зборовомъ и Берестечкомъ, де Собскій боровосъ противъ козаковъ, предоставивъ цѣлу грозу походѣвъ Хмельницкого подѣ Львовѣ и Замостѣ, фанатизмъ религійный, якіи той усобица доливавъ огню, и сировадѣвъ рѣчь на часы, коли Собскій, узавши вагу и значеніе козацтва прогавъ Туреччины,

бажавъ ихъ цѣлымъ серцемъ мати подѣ Вѣднемъ. Оттакъ слѣдували ще короткіи азгаки про другіи церкви Яворова, коли и хто ихъ оснувавъ.

По вечерку зобразились все прошенѣ гостѣ на парѣ до хаты ч. мѣщанина Мартинювича. Про пиръ нема що и казати, але се було для насъ великою отрадою и чествомъ, что такъ вечерокъ якъ и гостину нашу почтивъ овоею присутностю Ви. нашъ п. староста Гутъ. Тутъ за вечерою выпшто щиро его зборовѣе и другихъ милыхъ намъ завѣдѣвъ гостѣй, а сердечнѣотъ, яка запанувала въ подношеныхъ тоастахъ дала доказъ, что съ нами Русинами можна жити въ дружбѣ, что мы народъ толерантныи, не бажаючи чужого, але и не той народѣ, что давъ бы ся ошпяти въ розвою своимъ на дорожѣ свѣтла и науки. Споვნено тутъ чарку и за здоровье нашего старенького панотца, что заедно дѣливъ и оумнѣй и веселѣйшій хвѣлѣ пройжити нами долѣ, выпшто и на розвѣй мѣщанства и селанства нашего, котре розбуджене и розвинене духово причинято до добра всего краю.

(Примѣтка Редакціи „Дѣла“). Подачю оу шаршу допавъ про вечерокъ читальнѣ въ Яворовѣ, мусимо на сѣмъ мѣсци обличити въ несовѣстной и тенденціонной ложѣ корреспондента Яворовского до „Kurjer-a Lwow-ogo“ зъ д. 24 сѣчня. Корреспондентъ сѣй подѣувае пр. Вахнянина мысль, будто бы онъ свою рѣчь вымѣривъ противъ польской интеллигенціи, запрошеной на вечерокъ. Историчный факты, что мали послужити до поясненія исторіи мѣста Яворова зъ часѣвъ Владислава Опольского, Жигмонта I. и III. и Ивана Собского, суть для сего пана przykremi uwagami, wymierzonomi przeciw Polakom! Sprawdz nie znamo, чи сѣбѣнтисъ чи плакати надъ такимъ розумомъ! А вже жъ се свѣдчитъ о великомъ недостатку не то науки а характеру, если корреспондентъ зъ наведеныхъ фактовъ выискувавъ такіи рѣчи: „Zapowiedzial on opis historyczny rozwoju miasta Jaworowa, a w rzeczywistości usilował dowiesc odrębnosci ruskiej wiary od „latyńskiej“ i wykazać, że Polacy są tu odczym naplywowym elementem. Wedle odczytu zawojowali Polacy Ruś, nawrócili przynusowo za pomocą Jezuitów na obrządek łaciński Rusinów należących poprzed do patriarchów w Carogrodzie a nie do „Rymu“. Potem oż Polacy budowali na ruskiej ziemi „kostelny“ etc. etc. O kłęsce zadanej przez Chmielnickiego mówil z prawdziwą przyjemnością... Wspomnienie o Sobieskim było również tą samą pascichowane pieczęcią ku nam...“ А въ концѣ плаче ще корреспондентъ, что не почувъ въ отчитѣ пр. Вахнянина таковыхъ рѣчей: „że Polacy i Rusini to Słowianie, że doznają wspólnej doli zawisłości politycznej...“ Зъ сего устучу и вылѣзло шило зъ мѣшка. Такъ, такъ, корреспондентъ не радъ слухати исторіи своихъ предѣковъ, если тамъ розкрываеся якась рана, але онъ бы певно уцѣловать профессора, если-бы сѣй пошпакавъ бувъ трохи надъ гошпѣтемъ та и тою долею, что мы подѣ Австріею. Даруйте, але мы васъ можемо уевнити, ласкавыи панцю, що нашѣ прелегенты таки теоріи межѣ народѣ не понеутѣ.)

НОВИНКИ.

— Заповѣдженныи концертъ въ память бл. п. Володимира Барвѣнского на день 2 л. лютого въ салѣ „Народного Дому“ не зможе за-для непредвидженыхъ перешкодь того дѣя отбутиоса — и отложенъ на поанѣйше.

— Зъ Бережанъ доносятъ намъ: Въ понедѣлокъ дня 2 л. лютого с. р. отпавитиса въ мѣской церквѣ въ Бережаннахъ заходомъ бережанскихъ Русинѣвъ поминальне богослуженіе за упокой бл. п. Володимира Барвѣнского, на котре знакомыхъ и почитатѣльвъ нашего великого патриота запрашався.

— Зборѣ отпоручникѣвъ вдовичо-сирѣтского фонда епархіи черемьской отбувосъ въ Черемьшлѣ дня 9 (21) сѣчня с. р. Блашій вѣдомости о томъ зборѣ подамо въ слѣдуючомъ числѣ „Дѣла“.

— Выдѣвъ Рукою Бѣсѣды въ Тернополи пригадуе Ви. Родимцяны, что на дняхъ 20 сѣчня (1 лютого) и 27 сѣчня (8 л. лют.) отбудутоса въ комнатахъ тогожь товариства вечеры съ танцами. Кто не дѣстатъ ще запрошена, зволѣтъ удатисъ до господаря „Рукою Бѣсѣды“. Стрѣй народный або звычайный вечерковый.

— Вечерницѣ съ танцами устроеныи минувшою недѣлѣ въ комнатахъ „Рукою Бѣсѣды“ въ Тернополи удалосъ дуже хорошо. До танцю ставало 20 паръ, забава шшла неосело, а гостѣ до рана забавлялись сердечно мовѣ одна родана. Съ признанемъ замѣтати треба, что въ костюмахъ народныхъ являлосъ и тѣ красавицѣ, котры давнѣйше бували въ звычайныхъ отрокахъ. Можна лишь бажати, чтобы на слѣдуючихъ вечерницяхъ вытупили въ народныхъ костюмахъ вохъ нашѣ красавицѣ, котры собѣ сѣй стрѣй являлосъ и не зважали на то, чтобы что-разъ являлосъ въ иновѣмъ отроу. Народный костюмы не передѣвнуютоса и не подпадають примхамъ моды.

— Зъ Бережанъ пишутъ намъ: Пригадуеся Высокпозажанымъ Землякамъ, что во вторникъ дня 3 лют. лютого с. р. въ саляхъ урядничо-войскового казначя (гостинница Мерля) отбудуеся вечеръ съ танцами, зъ котрого члостый доходѣ призначаеся на мѣщеву бурю руску. Вступѣ до салѣ для оидной особы 1 зр., для родинѣ зъ трехъ оидѣ 2 зр., не кладчи тамъ добродѣности. Початокъ о 8 год. вечеромъ. При той нагодѣ проситоса панѣвъ кавалерѣвъ, котры чи то случайно, чи то нарочно близько Бережанъ перебувають, чтобы зволѣли члостно являтиса на вечерку; а тѣи Достойный Родины, котры якимъ-будѣ способомъ не получали запрошенія, а желалы-бы собѣ взяти участь въ забавѣ, зволѣтъ або щастливо

або устно (въ день забавы при кафе) удачи до п. Юліана М. Насальского, профессора гимн. — Въ Бережанахъ дня 27 сѣчня 1885. — *Ониъ Выдлу руской бурсы.*

— Въ Рѣчьцѣ, дек. пѣтыньского, отбудеся въ дняхъ 12 до 16 лютого 1885 р. духовна мисія. Проповѣдувати будутъ Вп. оо. Мохъ, галозецкій, Струтинской и Заклянской.

— „Загальнй зборъ“ руском Читальнѣ при церквѣ св. Арх. Михаила въ Комарнѣ за рѣкъ 1884 отбудутся въ недѣлю 1 л. лютого 1885 о 5 годнѣхъ зъ полудня въ комарнѣ читальнѣ. — Комарно 27 сѣчня 1885. М. Прудицкій, голова читальнѣ.

— Въ Люблинѣ, цѣфановского повѣта, завязуеся читальня заходомъ мѣщечого душпаотыра о. Гр. Пѣрожиньского. Статуты вже подано до затвердження ц. к. намѣстниству.

— Нашъ славный историкъ Николай Костомаровъ, якъ доносить російской газетѣ, зновъ небезпечно занеудужавъ.

— Товариство рускихъ академикѣвъ „Союзъ“ въ Чернѣвцѣхъ выкаже прикладну подяку Впр. о. Николаю Устияновичу зъ Сучавы за даръ 2 зр. на користь нашего товариства, якъ такожъ и Впр. о. Петру Гилеву зъ Шершеневца, котрый не могучи лично на нашъ балъ явитися, приславъ въ користь нашего товариства за билетъ 2 зр. — Отъ тов. „Союзъ“: *Олимпъ Воляньскій*, голова; *Триг. Ганкевич*, секретарь.

— Выдѣтъ товариства рускихъ академикѣвъ „Сѣчь“ у Вѣднѣ складае прикладну подяку Вп. Дру Ивану Горбачевскому, профессору чешского университета въ Празѣ, бывшему товаришеви и головѣ „Сѣчи“, за щедрый даръ 15 зр. въ користь товариства. — *Выдѣлъ „Сѣчи“.*

(Б.) Смертносьне лѣкарство. Лѣкаръ Р. въ Тернополѣ записавъ пациентови рецепту и отославъ до аптеки К. Провизоръ М. чи зъ помилки чи зъ недбалюва зробивъ замѣсть 8 порошкѣвъ только одинъ т. е. замѣсть обѣмъ подѣлити на обѣмъ частинъ, придавъ всю до одной давки. Пациентъ заживши порошкѣ, заразъ и застыгъ. Аптеку п. К. сей часъ замкнено; съ провизоромъ п. М. тягнутъ протоколы.

(Б.) Нещасливый случай. Въ Тернополѣ дня 22 л. сѣчня сего року порвавъ заспаного зрѣбника при желѣзницѣ, вѣзъ отъ поѣзду тягарового и оттявъ нещасною руку съ плечемъ и голову. Згинувшии позоставивъ трое дробныхъ дѣтей и одно надѣвне. Зарядъ желѣзницѣ придѣлавъ вдовѣ 20 зр. на похоронъ и 80 зр. отпращеного.

— Школа управы хмелю. Минястерство рѣльциства основало стипендію для фаховыхъ учителей управы хмелю въ Галичинѣ. Учителѣ сѣ будутъ высланы для лучшего выобразованя въ стороны, де оуть найславнѣйшій господарства хмелю.

— Обнижене тарифы для перевозу соли на желѣзницяхъ. Перевѣзъ соли желѣзницями дождався наконецъ обниженя оцлаты перевозовой на желѣзницяхъ державныхъ, а черезъ то соль повинна стати дешевшою. Галицкій соймъ рѣшивъ бувъ въ вересню м. р. отвітну резолюцію до правительства, а правительство отповѣдо прихильно, обнижавши цѣну перевозу о 18% почавши отъ 1 падолста 1884 р.

— Основателя новои жидѣвской секты въ Кашеневѣ, Іосифа Рабиновича, про котрого мы недавно подали вѣстку на томъ мѣсци, убили жиды старѣвры.

— Въ дѣлѣ анархистичного убійства совѣтника полиційного Румфа въ Гамбургѣ, ведеся, якъ звѣство, дуже енергичне слѣдство а его дотепрѣйшій результатъ такий, що сими днями арештовано въ Гокенгаймѣ пѣдозрѣного о се убійство челядника шевского Юлія Лиске. Противъ арештованому свѣдчить его рѣднй братъ, що онъ допустився злочинства.

— Страхъ передъ динамитовыми замахами. Пѣсля телеграмъ зъ Гамбурга, донѣсь хтось до тамошной полиціи, що анархисты рѣшилися высадити динамитомъ въ воздухъ будынокъ, де мѣстятю гамбургска биржа. На се донесенне зарядила полиція дуже отаранный слѣдствъ, однакѣжъ не знайшла нѣчого пѣдозрѣного.

— Звѣстный писатель французскій Викторъ Гюго бувъ недавно дуже небезпечно занеудужавъ. Пѣсля найновѣйшихъ вѣстей зъ Парижа Викторъ Гюго маеся лучше.

— Задля дробницѣ до поединку прійшло сими днями въ Пештѣ межѣ докторомъ Косткою а якимсь Темешѣ. До стола въ кавярнѣ, при котромъ дръ Костка гравъ съ своими знакомыми въ карты, приступивъ Темешѣ и хотѣвъ прилутитися до гры. Костка заявивъ, що онъ съ незнакомыми не грае. За то вызвавъ его Темешѣ на поединокъ, котрый закончився смертю послѣднего. Дръ Костка пѣйшовъ самъ до прокураторіи, котра взявши до протоколу его збзнаня, полишила его на волюй отопѣ.

— Кіевскіи студенты. Зъ Кіева доносятъ до „Новор. Телеграфъ-а“, що комисія университету св. Володимира для рѣшеня прошенъ бувшихъ студентѣвъ кіевского университету вже покѣнчила свои працѣ, котрыхъ результатъ такий, що 140 студентамъ отказано принятіе безусловно. На основѣ полиційной цензуры подѣлила комисія просячихъ о принятіе на кілька категорій и деякі зъ нихъ, хочъ непозабавленъ безусловно права вступити на университетъ, то выключенъ зъ кіевского университету. Прочимъ дозволено вступити на университетъ по одному роцѣ, по двоухъ и по трохъ рокахъ. Деякі зъ бувшихъ студентѣвъ не подавали зовсѣмъ прошенъ о принятіе, но такихъ було не багато. Въ числѣ выключеныхъ есть велике число жидѣвъ.

— Улучшене телефонѣвъ. Электрична техника робить съ каждымъ днемъ новы постуны а проми-

словій Американцѣвъ ведутъ передъ въ томъ на правленю. Недавно получивъ Американецъ Джексонъ патентъ на улучшене телефону, котре лежить въ томъ, що центральне бюро не есть необходимымъ для коммуникаціи а абоненты могутъ не лишъ въ мѣсци, но и съ знакомыми проживающими въ другихъ мѣстахъ безпосередно зноситься. Кромѣ того улучшеный Джексономъ телефонъ дае возможность зноситься кѣлькомъ лицамъ при помощи одного аппарата на разъ.

— Именованя. Цѣсаръ затвердивъ выбѣръ дра Іосифа Маера на предѣдателя академіи наукъ въ Краковѣ. — Львовскій высшій судъ краевый именовалъ практикантовъ: Іосифа Гожицу, Теодосіа Макуха, Фридерика Бертоліо, Іосифа Тарнавского, Жигмонта Финкельштайна, Тита Савчиньского, Адама Арцишевского, Андриона Могильницкого, Казимира Іосифа Завадилы и Ивана Зджарского судовыми адвокатыми.

— Жидѣвскіи школы. Львовскіи жиды рѣшили знести воѣ школы покунитъ т. з. „хайдеры“ а на ихъ мѣсцо основати одну велику школу, котра стоила бы подѣ зарядомъ рады школьной и комитету знатнѣйшихъ жидѣвъ львовскихъ.

— Торгъ людьми. Краковскій магистратъ засудивъ недавно жиды, що занимаеся выправляваннемъ селянъ до Америки на 200 зр. кары.

— Мати безъ сердца. Іоанна Пицакъ, мешкаюча подѣ ч. 8, при улицѣ Пелчаньской у Львовѣ, побила онагда въ нетверезѣмъ станѣ своего 6-лѣтнего сына такъ сильно, що сей подѣ еи ударами закончивъ жити. Іоанну Пицакъ арештовано а мощѣ дитины отвезено до шпиталу.

— Черновецкій университетъ чинитъ въ бѣжучѣмъ ивочку зимовѣмъ 269 слухачѣвъ а именно: 207 звичайныхъ, 47 надзвичайныхъ и 15 фармацевтѣвъ. На выдѣлъ правничо администаціонный записаныхъ 119 звичайныхъ а 18 надзвичайныхъ студентѣвъ; выдѣлъ философичный чинитъ 15 звичайныхъ а 25 надзвичайныхъ, а телеогичный 73 звичайныхъ а 4 надзвичайныхъ.

— Дорогоцінна перла. Зъ Мексика привезено оювды до Лондону перлу ваги 93 каратѣвъ, а оцѣнено на 17.000 долларѣвъ (34.000 зр.) Перлутую звайшовъ якийсь Індіанцъ и продавъ еи за 90 долларѣвъ.

— Замерзла залага корабля. При березѣ новои Шотландіи розбився въ часѣ грудневыхъ морозѣвъ французскій корабель. При морозѣ 12° воѣ люде залаги вымерли зъ студени.

— Статистика лѣкарствъ. Въ Сполученыхъ державахъ практикуе теперь 65.200 лѣкарѣвъ, въ Англіи разомъ съ колоніями 35.000, въ Нѣмеччинѣ и монархіи австро-угорской разомъ 32.150, въ Франціи 36.000, въ Итали 10.000, въ Россіи 6000.

Вѣсти зъ Аепархіи Львѣвской.

Въ пропозицію на Подбережѣ, дек. болеховского принатъ оо.: I) Іоанъ Юркевичъ, парохъ Германова, дек. львовского загородского; II) Гоговскій Іларій, пар. въ Володамирцяхъ, деканъ журавеньского; III) Іоанъ Лопачинскій, пар. Выопы; въ сносѣ: 4) Іоанъ Андруховичъ, кап. Окнянъ; 5) Юліанъ Радкевичъ, кап. Куликова; 6) Іоанъ Ивановичъ, кап. Нуца; 7) Мих. Колесса, пар. Ходовичъ; 8) Порѣ Рудевскій, пар. Жиравки; 9) Изидоръ Темницкій, кап. Кудыновецъ; 10) Діонизій Хромовскій, кап. Урлова; 11) Юстивъ Лучаковский, кап. Тухольки; 12) Николай Сѣмянновичъ, кап. Бобулице.

Митрополита консисторія вставляеся до ц. к. намѣстництва о презенту для о. І. Юркевича, пар. зъ Германова на парохію Подбережѣ.

Канон. инстатуцію получивъ о. Александръ Карачевскій на парохію Любѣвцѣ, дек. скальского.

Введеній оо. А. Заклянскій яко завѣдатель въ Вашковцяхъ, а Іоанъ Рогужинскій яко парохъ въ Тростяницѣ, дек. святиньского.

Завѣдательство получили оо. Теодиль Озаркевичъ въ Садагурѣ, Іоанъ Пошель въ Радѣвцяхъ на Буковинѣ.

Декретъ на завѣдателя Ольхѣвки, дек. церегиного, получивъ о. Іоанъ Глѣбовицкій.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† Олександръ Кистяновскій, профессоръ карного права въ кіевскомъ университетѣ, щирый Русинъ, мужъ вельми заслуженный на поля науки юридичной, умеръ въ Кіевѣ 13 (25) сѣчня о. р. На иншѣмъ мѣсци подаемо обширну звітку про житѣ и дѣяльнѣсть бл. п. Ол. Кистяковского, а отъ себе додамо ще то, що покѣйний живо интересувався народнымъ рухомъ рускимъ въ Галичинѣ, предлачувавъ нашъ часописъ, запомагавъ своими цѣнными творами и свѣтлыми радами нашъ „Кружокъ правникѣвъ“, а пробуваючи кілька разѣвъ у Львовѣ по дорогѣ въ Карльсбадъ поважный той нашъ землякъ познакомився съ нашими учеными та дѣятелями и загрѣвавъ насъ воѣхъ до неуспыныхъ трудовъ. Вѣчна честь памята щарого сына Руся!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „Зорѣ“ ч. 2 мѣстятъ въ собѣ: 1) „Забавный вечеръ“, конецъ оповѣданя Олены Пчѣлка; 2) „На веселю“, поезія В. И. Масляка; 3) „Двѣ пары“, другій роздѣлъ оповѣданя Григорія Цеглянского; 4) „Кіево-могилянська колегія въ другій половинѣ XVII вѣка“, дра Ом. Калитовского; 5) Вѣсти литературній, редагованый черезъ Н. В. Въ додатку до 2 ч. розболоано читателямъ „Зорѣ“ два аркуші книжки „Море и его чудеса“, написаной

Денисомъ. — „Зорѣ“ есть одинокимъ литературно-научковымъ пильномъ для нашихъ родня въ Галичинѣ и разомъ съ додаткомъ (6 аркушѣвъ друку мѣсочно) коштуе лишъ 5 зр. на рѣкъ, 2 зр. 50 кр. на пѣврѣкъ, а 1 зр. 25 кр. на четверть року.

— Въ „Карпатѣ“ почавъ Александръ Ю. Гомичковъ, головный сотрудникъ, подавати въ феилетонѣ свои опомянки п. заг. „Изъ моихъ записокъ. Эпизоды зъ исторіи нашей угро-русской народной жизни.“ Въ ч. 3 зъ сего року помѣстивъ устунъ I „Событія 1848 года“, а въ ч. 4-тѣмъ „Событія 1849 года“. Въ другій статіи запѣвае авторъ, що окремый роздѣлъ посвятитъ процесови епископа Поповича за рр. 1848 и 1849.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

— Для „Просвѣты“: Вп. М. Очеретюкъ въ Кутицу 1 зр.; Вп. В. Пикуловичъ въ Крылосѣ 1 зр.; Воч. о. А. Полянскій въ Тисовици 2 зр.; Воч. о. А. Матюкъ въ Лышкахъ 1 зр.; Воч. о. Ів. Дурбакъ въ Увоу 2 зр.

— Для общества им. Качковского: Воч. о. А. Матюкъ въ Лышкахъ 2 зр.; Вп. Лукашевичъ въ Солотвинѣ 1 зр.

— Для руского правотаря домового: Вп. Т. Василяшинъ въ Сѣлци 3-25 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. І. М. въ Камяной. Вы прислали л. 4 сѣчня 4 зр. 55 кр.; зъ того 4 зр. на „Дѣло“ оъ „Библ. н. пов.“, а проче на календаръ „Просвѣты“, котрый Вамъ выслано. Высылку книжочки „Про выборы“ отогнули мы ред. „Батьковщины“, бо мы еи не маемо. — Всч. И. Дз. въ Рогатинѣ. Жаданыхъ аркушѣвъ повѣсти „Грошѣ а Праця“, на жалъ, вже не маемо на окладѣ. — Всч. І. Ш. въ Братковцяхъ. Грошѣ мы получили а 2 зр. передала администраціи „Нов. Зеркала“. — Всч. О. М. въ С. Вашои дописи не можемо помѣстити, бо лишасмо другимъ завѣгда вихорити;

наша робота позитивна а не деструктивна. Прѣдложено, отклонюванне та получуванне кимъ то другимъ фондѣвъ диспозиціонныхъ думачъ п. М. такъ само якъ и Вы, то есть самъ не вѣритъ въ то, — але що то шкодить наробити троха шуму та кияути болотомъ? Може хто и повѣрять! Сумно то, а що-жъ дѣяти?

Аптика РУКЕРА во Львовѣ 1009 (139-?). поручае **Росу красоты и всякіи косметики и пахощѣ** якъ черезъ мене, такъ и черезъ нашу фирму ошовѣщуванй.

Желѣзничій поѣзды.
Пѣсля годнишка львовского.
Приходятъ до Львова:
ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 36 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 вѣч. поѣздъ особый; о год. 10 мин. 33 передъ пол. поѣздъ мѣшаный.
ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворѣхъ Подзамче о год. 10 мин. 13 вѣч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. 28 рано и о год. 3 мин. 42 по пол. поѣздъ мѣшаный.
ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворѣхъ головный львовскій о год. 10 мин. 26 вѣч. поѣздъ поспѣшный; о год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин. 10 по пол. поѣздъ поспѣшный.
ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЪ: о год. 10 вѣч. поѣздъ поспѣшный; о год. 3 мин. 35 рано и о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.
ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрылѣ), по пол. о год. 4 мин. 17 поѣздъ особый, въ ночи о год. 2 мин. 30 поѣздъ мѣшаный и о год. 8 мин. — рано поѣздъ локальный Дрогобыч-Стрылѣ-Львовѣ.
Отходятъ зъ Львова:
ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 46 вечеромъ поѣздъ поспѣшный; о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особый, о год. 5 мин. 3 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ мѣшаный локальный.
ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двѣрца о год. 5 м. 56 рано поѣздъ посп., о год. 12 мин. 31 по пол. и о год. 10 мин. 27 вѣч. поѣздъ мѣшаный.
ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ двѣрца Подзамче о год. 6 мин. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 57 по пол. и о год. 10 м. 56 вѣч. поѣздъ мѣшаный.

NEUE (13) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.
Brockhaus' Conversations-Lexikon.
Mit Abbildungen und Karten.
Preis a Heft 30 kr.
JEDER BAND FL. 4.80. LEINWAND FL. 5.40. HALBFRANZ FL. 5.70. O.W.
VIENHUNDERT TAFELN.
240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Велика партія останковъ сукна (3 до 4 метры)
у воѣхъ краскахъ, на одги мужской, на загортки, жѣвчѣй мантлѣ отъ дошу, на жѣвчѣй плащѣ — розсылае за поспѣлатоу за **останокъ по 5 гульд.**
L. Storch, Brünn.
Останки не до вподобы приймаеся назадъ. Вѣдрѣ высылася по присланю 10-крейцаревой марки.
1251-45-53

5 килевѣй
БОЧОВКИ ВИНА
поручае
ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛІЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ
К. Ф. ПОПОВИЧА
1257 (10—52) ВЪ ТЕРНОПОЛІ
1 бочѣвка Гегелійского столового . 2 зр. 10 кр.
1 " Гегелійского столового лучшей якости 2 зр. 30 кр и 2 " 50 "
1 " Гегел. отол. ароматичного 2-70 и 3 зр.
1 " Самородного вытравного . 4 зр. 30 кр.
1 " Ермелеки-Бакаторъ отол. 2 " — "
Повыше наведеній цѣны розумѣются вразѣ съ бочѣвкой окованю желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благооклонный отбиратель жадныхъ больше коштовъ не поноситъ. Купуючи вина особито только у продуцентѣвъ ручитъ за здоровій добръ, натуральний и лучший вина якъ зъ Вершецѣ, и проситъ о лаокавий замовленя.

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО
пѣдѣ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дѣстати можна въ администраціи Дѣла.

При надходячѣмъ торжествѣ святометодіевскомѣмъ
воручае
Товариство „Просвѣта“ книжочку:
ЖИТЬЕ ПРОСВѢТИТЕЛѢВЪ СЛАВЯНЪ
святыхъ рѣвноапостольныхъ
Кирила и Методія
написавъ
Дръ Ю. Целевичъ.
Цѣна 12 кр., съ пересылкою 14 кр.

Цѣс. кор. уприв. ГАЛИЦКІЙ АКЦІОННІЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНІЙ
выдае во Львовѣ и черезъ филии въ Краковѣ, Чернѣвцяхъ и Тернополи
АСИГНАТЫ КАСОВІ
4 процентовой платнѣ въ 30 днѣвъ по вышовѣдженю.
4¹/₂ " " " 60 " " "
Львѣвъ, 7 сѣчня 1884.
ДИРЕКЦІЯ. (1268 8—?)
(Передрукъ не платител)